

Ne Demeye Efkâr-i Samimi? Ve Ne Demeye “Efkâr”ın “Kâr”ındaki
Kâkûl Yok?

www.efkarisamimi.net’in Başlangıç Yazısı.

Efkâr-i umumiye, şimdilerde «kamuoyu» diye çevrilen, İngilizcesi «public opinion», Fransızcası «opinion publique» olan, sözcüğü sözcüğüne «genel kanı» olarak çevrilebilecek kavramı karşılamak için önerilmiş. «Umum» Arapça «genel, hep» demek olan «âm» sözcüğünün çoğuludur; yani, «geneller, hepler» demeye gelir. Dolayısıyla, umumi genellere, heplere ilişkin olacaktır: Genellersel, heplersel. Umumiye olduğuna göre genellersellik, heplersellik demek olmalı. Efkâr yine Arapça olan «fıkr»in çoğulu: Düşünceler. Bu durumda efkâr-i umumiye genellersellik düşünceleri ya da heplersellik düşünceleri olarak çevrilebilecek, Türkçede kullanılması önerilmiş, ve kullanılmış, Arapça sözcüklerle kurulmuş, Farsça bir tamlama. Güncel olan, günlük olanın kovulmuş olduğu efkâr-i umumiyede sürüp gider.

«Günlük sorunlardan sözde kaçıp, güncel olanla niye ilgilenilir?» diye sormamalı. Bu soruyu sorduğu sürece, bu soruyu soran yanıtlanamaz. Gelin, iyisi mi, «niye ilgilenilir?» yerine «ilgilenilse ne olur?» diye sorarak başlayalım düşünmeye. Biri bir şeyle güncel diye kendi kendisine ilgileniyorsa, yalnız ve garip kalır; güncel diye ilgilendiği de güncel olamaz. Güncel olabilmesi için, herkes olarak düşünülenlerin bunu güncel bulması gerektiği düşünülmelidir: «Söz konusu olan olay günceldir, ben bu hakikati değiştiremem,» diye düşünülmelidir. Neyin güncel olduğu, bununla ilgilenene, dışındaki ve kanısını değiştiremeyeceği herkes tarafından verili olmalıdır. Ancak, bu durumda «herkes için bu geçerliyse, yani güncel olan herkese dışarıdan veriliyse, herkes kendisine verili olanı nasıl verebilir?» diye sormak geçmiyor mu insanın içinden?

Anlaşılan herkesten farklı olan bir herkes var. «Herkes kendisine verili olanı» derken iki çeşit herkes olabilir. Örnekle daha kolay olacak gibi: Düşünelim ki, herkes Ahmet, Ayşe, Oya ve Ozan’dan oluşsun. Bu durumda «herkes» dendiğinde «1° toplu olarak Ahmet, Ayşe, Oya ve Ozan birlikte» ya da «2° ayrı olarak Ahmet, Ayşe, Oya ve Ozan tek tek» kastedilmiş olabilir. «Herkes kendisine bir saz yaptı,» dendiğinde, eğer kastedilen 1° ise, örneğin, daha önce saz yokmuş, bir araya gelip kendilerine birlikte bir saz yapmışlardır. Hâlbuki

Ne Demeye Efkar-i Samimi? Ve Ne Demeye “Efkâr”ın “Kâr”ındaki
Kâkül Yok?

kastedilen 2° ise, Ahmet, Ayşe, Oya ve Ozan ayrı ayrı kendilerine birer saz yapmışlardır; ki, bu da dört saz eder. Dağınıklığı toplarsak, toplu olarak herkese bir saz, tek tek herkese dört saz ortaya çıkar. Çok-anlamlı bir sözcük olduğunda, bir o anlamında bir bu anlamında kullanılması pek rahatsız edici değildir ve kolaylıkla yapılır. Bu durumda, kolaylıkla kabul ettirilebilecek, çelişik ifadeler ortaya çıkabilir ve bu anlamların netleştirilmesiyle aşılabilir.

Ancak, «Güncel olan herkese dışarıdan veriliyse, herkes kendisine verili olanı nasıl verebilir?» çelişkisi bu çok anlamlılıktan kaynaklanmıyor gibi. Sorun toplu olarak herkesin hem özne olabilmesi, hem de olmamasında. İki elin tek tek sesi olamaz, ancak iki elin birlikte sesi olabilir. Eğer ses varsa tek tek iki elin olamaz. Peki, sesin bir getirisi varsa kimin olmalıdır? Toplu olarak herkesinse mülkiyeti olamaz. Böyle bir durumda, hemen bir temsil sorunu ileri sürülebilir. Herkesi temsilen, örgütleyen özne olarak biri ortaya çıkıp, getiriyle ne yapılacağını da kendisinin saptaması gerektiğini ileri sürebilir. Herkesin kaygının bir yanında toplandığını ve kaygının devrildiğini düşünelim. Kabahatli olarak tek tek herkesi gösteremeyiz. «Niye o tarafta durdular; diğer tarafa da gidemezler miydi?» diye düşünüldüğünde, tabii ki, diğer yana da gidebilirlerdi; ancak, diyelimki, tek tek herkes diğer tarafa gittiler sonuç farklı mı olacaktı? Kabahat toplu olarak herkestedir. Burada da temsil ileri sürülebilir. Toplu olarak herkesin olan kabahat birine yüklenebilir. Gerek kârlı, gerek zararlı olsun herkesin ürünü, bunu örgütleyen, temsilci özne olarak sahibi ya da sorumlusu olduğunu ileri süren birinin ürünü olmayacaktır.

Birilerinin kendilerinin ürünü olmayandan nemalanmasına yarayan, dışarıdan verili düşünceler olarak «efkâr-ı umumiye»nin karşısına, «içten düşünceler» kastıyla , terim oluşturma için benzer, hatta daha kötü bir yol izlenerek kurulmuş bir tamlama olarak, «*efkâr-ı samimi*» konulabilir. Bir de, efkâr'ı kârdan arındırmak için kâkülü düşürülebilir.

Türkali Mah., Beşiktaş